

ÖZET

KURAKLIK STRESİNE DAYANIKLI PAMUK (*Gossypium hirsutum* L.) ÇEŞİT İSLAHINDA KULLANILACAK PAMUK GENOTİPLERİNİN BELİRLENMESİ

Ceng PEYNİRCİOĞLU

Yüksek Lisans Tezi, Tarla Bitkileri Anabilim Dalı

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Hüseyin BAŞAL

2014, 86 sayfa

Küresel iklim değişikliğinin sonucu ortaya çıkacak olumsuz yönlerinden etkilenecek ülkeler arasında Türkiye de yer almaktadır. Bu nedenle su stresine tolerant pamuk genotiplerinin geliştirilmesi gelecekte pamuk üretiminin devamlılığı açısından önemlidir. Bu çalışmada yurt dışından ve Nazilli Pamuk Araştırma İstasyonu Müdürlüğü' nün genetik stoklarından sağlanan 48 adet pamuk genotipi materyal olarak kullanılmıştır. Bu çalışma, pamuk genotiplerinin su stresine karşı tepkilerini belirlemek ve su stresine dayanıklı/tolerant pamuk genotiplerini belirlemek amacıyla yapılmıştır. Denemeler Adnan Menderes Üniversitesi Ziraat Fakültesi ve Özaltın Tarım İşletmeleri Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketi-Koçarlı deneme alanlarında olmak üzere iki lokasyonda tam (% 100) ve kısıntılı (% 50) sulama koşullarında damla sulama sistemi kullanılarak Augmented deneme deseninde dört tekerrürlü olarak yürütülmüştür.

Kısıntılı sulama uygulamasının tüm pamuk genotiplerinde ortalama kütlü pamuk verimi, 1. ve 2. pozisyon koza tutma oranı, bitkide koza sayısı, lif uzunluğu, lif yeknesaklığı ve lif dayanıklılık değerlerini düşürdüğü, çırçır randımanı ve lif incelik değerlerini artırdığı, koza kütlü ağırlığı, lif esnekliği ve 100 tohum ağırlık değerlerini ise etkilemediği gözlenmiştir.

Çalışmada yer alan pamuk genotiplerinin kütlü pamuk verimi, sulama suyu kullanım etkinliği ve kuraklık hassasiyet indeks değerleri bakımından birlikte değerlendirildiğinde; CABU/CS2-1-83, Coker 208, TKY 9409, TKY 9304, Semu SS/G, Nazilli 84-S ve Taşkent 1 genotiplerinin kuraklığa hassas, Lachata, MS-30/1, NGF-63, NP EGE 2009, Eva, NIAB 111 ve NIAB 999 genotiplerinin ise kuraklığa tolerant oldukları dolayısıyla su stresine tolerant yeni pamuk çeşitlerinin geliştirilmesinde ebeveyn olarak kullanılabilen sonuçuna varılmıştır.

Anahtar kelimeler: Pamuk, su stresi, verim ve lif kalitesi